

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/132/2022
Identifikačné číslo spisu: 4111229881
Dátum vydania rozhodnutia: 12.12.2023
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:4111229881.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne L.j, narodenej X. bývajúcej v E., zastúpenej JUDr. Gabrielou Kľačanovou, advokátkou so sídlom v Martine, Andreja Kmeťa 10511/17, proti žalovanému O., narodenému X. bývajúcemu vo Z. zastúpenému Mgr. Petrom Miklóssym, advokátom so sídlom vo Vrábloch, Hlavná 1221, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 19C/186/2011, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 15. decembra 2021 sp. zn. 6Co/3/2021, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie o d m i e t a.
- II. Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 16. septembra 2020 č. k. 19C/186/2011-733 určil, že do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného patria aktíva, nehnuteľné veci: byt č. X v okrese G., v obci Z., v katastrálnom území Z., zapísaný v LV č. XXXX vedenom Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor, nachádzajúci sa na 4. p. v bytovom dome súp. č. XXXX, o. č. 4, postavenom na parcele č. XXXX/XX v podiele X/X, vrátane podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku parcele č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m² v podiele 64/951 v neurčenej hodnote, pozemok nachádzajúci sa v okrese G., v obci Z., v katastrálnom území Z., zapísaný v LV č. XXXX vedenom Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor, a to parcela registra „C“, parc. č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX m² v podiele 1/1 v hodnote 570 eur. Ďalej hnutel'né veci: motorové vozidlo zn. Q. A4 E. Q., rok výroby XXXX, Ev. č. G v hodnote 2 500 eur, pekáreň na chlieb v hodnote 40 eur, knižnica v hodnote 20 eur, príborník v hodnote 30 eur, nočné stolíky 2 ks v hodnote 25 eur, spolu v hodnote 3 185 eur. Súd vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo tak, že žalovanému prikázal do výlučného vlastníctva nehnuteľné veci uvedené pod položkou 1, 2 a hnutel'né veci pod položkou 3 až 7 v celkovej hodnote 3 185 eur. Žalovaného zaviazal vyplatiť žalobkyni titulom finančného vyporiadania sumu 372,32 eura, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo a o trovách

štátu rozhodol tak, že trovy konania štátu znáša štát.

1.1. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania určil rozsah BSM tak, že do BSM patria aktíva označené vo výroku I. rozsudku. Pokiaľ ide o nehnuteľnosti, do BSM strán sporu patrí byt č. 5 nachádzajúci sa v obci VP. tak, ako je popísaný v enunciiate rozhodnutia. Z dokazovania mal za preukázané, že žalovaný pred uzatvorením manželstva dňa 27.07.2005 uzavrel s M. K. zmluvu o prevode členských práv a povinností, na základe ktorej boli výlučne na žalovaného prevedené členské práva a povinnosti k trojizbovému družstevnému bytu. Tiež nebolo sporné, že na základe zmluvy o prevode vlastníctva uvedeného družstevného bytu zo dňa 18.10.2006 bolo na žalobkyňu a žalovaného prevedené vlastnícke právo k bytu a strany sporu boli zapísané do listu vlastníctva ako bezpodieloví spoluvlastníci. V zmluve o prevode vlastníctva bytu je v čl. 6 bod 1. uvedené, že cena bytu je 0 Sk. Vlastnícke právo k bytu síce nadobudli obidve strany sporu, súd mal však za preukázané, že žalovaný na nadobudnutie spoločného majetku prispel tým, že vložil do spoločného majetku svoj členský podiel, ktorý mal v bytovom družstve, ktorého hodnota bola ku dňu 27.07.2005 vo výške 553 000 Sk, a zároveň nemal preukázané, že žalobkyňa by sa akokoľvek o nadobudnutie bytu pričínila. Preto považoval za dôležité pri vyporiadaní BSM tieto skutočnosti zohľadniť. V prejednávanej veci sa o nadobudnutie bytu zaslúžil výlučne žalovaný a táto skutočnosť odôvodňuje určenie nerovnakých podielov na tejto spoločnej veci v zmysle § 150 OZ. Súd vychádzal z právneho názoru, ktorý uviedol vo svojom zrušujúcom uznesení odvolací súd, ktorý uviedol, že nie je vylúčené, aby súd vyjadril rozdielnosť podielov manželov pri vyporiadaní spoločnej veci prihliadajúc na to, ako sa každý z manželov zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločnej veci a to tak, že vec prikáže do vlastníctva tomu z manželov, ktorý sa o nadobudnutie a udržanie spoločnej veci zaslúžil výlučne, resp. v prevažnej miere bez toho, aby mu uložil povinnosť, aby druhému manželovi, ktorý sa o jeho nadobudnutie a udržanie nezaslúžil na vyrovnanie podielu zaplatil určitú finančnú čiastku. Disparita môže byť tak vyjadrená nie iba percentom či zlomkom, ale aj prikázaním veci jednému z manželov bez toho, aby bol zaviazaný finančne sa s druhým manželom, pokiaľ ide o túto vec, vyporiadať. Preto súd prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného byt s tým, že z tejto nehnuteľnej veci patriacej do BSM nie je žalovaný povinný vyplatiť žalobkyňi finančnú náhradu. Preto súd tiež nepovažoval za dôvodné znaleckým posudkom určovať hodnotu bytu ku dňu vyporiadania BSM, a preto tento návrh na vykonanie uvedeného dôkazu zamietol. Žalobkyňa v priebehu konania tvrdila, že sa o nadobudnutie bytu pričínila tým, že na nadobudnutie bytu z vlastných finančných prostriedkov prispela sumou vo výške 112 000 Sk. Súd mal za preukázané, že žalobkyňa uvedenú sumu zo svojho účtu vybrala, však nemal ďalej za preukázané, že touto sumou prispela na nadobudnutie spoločného majetku. Žalovaný od začiatku toto popieral, naviac súd dospel k záveru v nemožnosti v rámci konania o vyporiadanie BSM vyporiadať to, čo jeden z manželov zo svojho oddeleného majetku vyložil na oddelený majetok druhého manžela, čo je aj tento prípad, preto súd ďalej investície žalobkyne nezohľadňoval. Vyporiadanie toho, čo jeden z manželov vynaložil na nadobudnutie výlučného vlastníctva druhého manžela v konaní o vyporiadanie BSM nie je možné. Do bezpodielového spoluvlastníctva ďalej zahrnul pozemok nachádzajúci sa v kat. úz. Z., na ktorom je postavená garáž, pretože táto nehnuteľnosť nesporne do BSM patrí, bola nadobudnutá počas manželstva, na základe kúpnej zmluvy a jej cenu mal preukázanú zo znaleckého posudku. Pokiaľ ide o nehnuteľnosť a to garáž súp. č. X., postavenú na uvedenej parcele dospel k záveru, že táto nehnuteľnosť do BSM strán sporu nepatrí. Bolo preukázané, že zmluva o kúpe garáže bola uzatvorená 14.01.2009 počas manželstva, avšak ďalej tiež bolo preukázané, že rodičia žalovaného požičali žalovanému na kúpu garáže peňažné prostriedky vo výške 1 660 eur. Keďže finančné prostriedky neboli vrátené, žalovaný súhlasil s tým, aby jeho otec nadobudol garáž do svojho vlastníctva. Z výpisu LV mal súd preukázané, že ako vlastník garáže je zapísaná osoba odlišná od strán sporu. Zaradenie tejto nehnuteľnosti do masy BSM by súd mohol ako otázku predbežnú v konaní o vyporiadanie BSM riešiť iba vtedy, ak by ako vlastník nehnuteľnosti bol zapísaný iba jeden z bývalých manželov, medzi ktorými prebieha konanie o vyporiadanie BSM. Do bezpodielového spoluvlastníctva ďalej zahrnul hnuťelné veci a to motorové vozidlo a ostatné hnuťelné veci uvedené v enunciiate rozhodnutia, strany sa na hodnotách týchto vecí dohodli, a pretože všetky hnuťelné veci boli prikázané do výlučného vlastníctva žalovaného, žalobkyňi vznikol nárok na vyplatenie polovici hodnoty, teda sumy vo výške 1 307,50 eura. Ďalej bolo preukázané, že dňa 17. 12. 2008 bola medzi VÚB, a.s., ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom uzavretá zmluva o spotrebnom úvere vo výške 100 000 Sk (3 319,39 eura). Tiež mal za preukázané, že po rozvode manželstva uhradil na splátkach úveru žalovaný sumu vo výške 2 440,36 eura. Žalovaná popierala, že by

tieto finančné prostriedky boli použité pre potrebu rodiny. Súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žalobkyňa mala mať vedomosť o zmluve o pôžičke, na základe ktorej rodičia žalovaného požičali sumu 100 000 Sk na kúpu motorového vozidla. V tomto období bola žalobkyňa na rodičovskej dovolenke, žalovaný dosahoval len priemerný mesačný zárobok vo výške 513,73 eura, v roku 2006, 2007 464,14 eura a v roku 2008 473,86 eura. Žalobkyňa nepreukázala úspory vo výške 190 000 Sk zodpovedajúcej kúpnej cene auta. Čo sa týka ďalšej položky, žalovaný počas konania poukazoval na skutočnosť, že po zániku manželstva výlučne on uhrádzal v prospech bytového družstva náklady spojené s užívaním bytu. Za obdobie od 08.04.2011 do 31.12.2018 žiadal voči žalobkyni zohľadniť sumy vo výške 1 skutočných nákladov, ktoré na predmetný byt zo svojho vynaložil, čo zodpovedá sume vo výške 4 140,44 eura. Tieto platby po zániku manželstva súd posúdil v zmysle ust. § 150 OZ. Po vykonaní dokazovania súd dospel k záveru, že žalobkyňa nemala rovnakú možnosť predmetný byt užívať, ako žalovaný. Vyhodnotiac výpovede vo vzájomnom kontexte sa súd priklonil k záveru, že žalovaná prístup do bytu umožnený nemala. Žalobkyňa byt po zániku manželstva (08.04.2011) nenavštevovala a toto jej ani umožnené nebolo. Pokiaľ si aj žalobkyňa po opustení spoločnej domácnosti prišla vyzdvihnúť nejaké veci, toto bolo ešte počas obdobia, keď boli manželia. Po rozvoде manželstva sa žalobkyňa do bytu dostala len jedenkrát, keď prišla aj so svojim otcom vziať si svoje osobné veci. Žalovaný však nepochybne prístup do bytu zabezpečený mal, a pokiaľ byt neužíval sám, nič mu nebránilo, aby byt prenechal do užívania inej osobe, tak ako to napokon urobil na základe nájmovej zmluvy zo dňa 01.01.2019. Za tejto situácie dospel súd k záveru, že od žalobkyne nie je možné spravodlivo požadovať, aby sa podieľala na nákladoch, ktoré žalovaný po zániku manželstva na predmetný byt vynakladal a tieto pri vyporiadaní BSM strán sporu nezohľadňoval. Keďže všetky aktíva prikázal do výlučného vlastníctva žalovanému, dostali sa mu majetkové hodnoty v celkovej výške 3 185 eur, pričom zohľadnil, že žalovaný po zániku BSM uhradil v prospech spoločného dlhu vyplývajúce zo zmluvy o spotrebnom úvere sumu vo výške 2 440,36 eura. Žalovanému sa takto dostalo zo spoločného majetku viac ako žalobkyni, preto súd žalovaného zaviazal vyplatiť žalobkyni vyrovnávací podiel vo výške 372,32 eura. K tejto sume dospel po odpočítaní sumy vo výške 1 220,18 eura ako 1 hodnoty záväzkov uhradených žalovaným v prospech veriteľa, od sumy vo výške 1 592,50 eura ako 1 všetkých aktív, ktoré boli prikázané žalovanému.

1.2. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 2 CSP a pretože mali obe strany iba čiastočný úspech, rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalobkyne a žalovaného, rozsudkom z 15. decembra 2021 sp. zn. 6Co/3/2021 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II., III. a určil, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že manželstvo strán sporu bolo právoplatne rozvedené dňom 08.04.2011. Od uvedeného obdobia náklady spojené s užívaním bytu hradil výlučne žalovaný. Odvolací súd už vo svojom zrušujúcom rozhodnutí uviedol, že tento nárok je daný zákonom a vyplýva z ust. § 144, § 853 ods. 1 a § 150 OZ. Avšak uložil povinnosť súdu prvej inštancie doplniť dokazovanie na preukázanie, kto uvedenú nehnuteľnosť po rozvoде manželstva užíval. Žalobkyňa v priebehu celého konania tvrdila, že byt jej nebolo umožnené užívať po rozvoде manželstva a to zo strany žalovaného, ktorý napokon v lete 2011 i vymenil zámky na byte, pričom tieto jej tvrdenia boli potvrdené aj svedkom M., a preto tak odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k skutkovým záverom, že žalovaný bránil žalobkyni v užívaní predmetného bytu. Preto, ak súd prvej inštancie nezahrnul tieto náklady do masy BSM, postupoval správne a takéto rozhodnutie je aj v súlade s ust. § 3 OZ, keď nie je možné od žalobkyne spravodlivo požadovať, aby sa podieľala na týchto nákladoch, keď jej užívanie bytu nebolo možné. Preto odvolací súd sa s takto zisteným skutkovým stavom ako aj jeho právnym posúdením plne stotožňuje. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie zo skutkových zistení vyvodil i správne právne závery. Navyiac podotýka, že v sporovom konaní sa uplatňuje prejednávacia zásada. Žalovaný na preukázanie svojho tvrdenia, že žalobkyňa mohla predmetný byt užívať, nenavrhol vykonanie žiadnych dôkazov a išlo len o jeho osobné, subjektívne tvrdenie ničím nepodložené. Naopak, súd prvej inštancie správne prihliadal na svedeckú výpoveď M., ktorý potvrdil, že žalobkyňa mala zamedzený vstup do bytu. Za takéhoto stavu potom nie je na mieste, aby sa na nákladoch spojených s vlastníctvom bytu podieľala i žalovaná. Žalobkyňa vo svojom odvolaní uviedla, že súd pochybil, keď neurčil hodnotu bytu

položky pod č. 1. V tejto súvislosti je potrebné uviesť právny názor, ktorý už prezentoval odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení zo dňa 28.02.2019, keď po doplnení dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že ak aj žalobkyňa vynaložila finančné prostriedky na členský podiel v bytovom družstve (čo v konaní nebolo bezpečne preukázané), nevykladala však finančné prostriedky na spoločný majetok oboch manželov, pretože v tom čase ešte manželia neboli. Preto v konaní o vyporiadaní BSM na túto skutočnosť súd nemôže prihliadať. Keďže dospel k záveru, že na nadobudnutie členských práv a povinnosť sa v plnom rozsahu podieľal žalovaný, nebolo potrebné ani túto nehnuteľnosť oceňovať, keďže celá nehnuteľnosť pripadla do vlastníctva žalovanému. Keďže bolo preukázané, že o nadobudnutie bytu sa podieľal žalovaný, súd správne určil i disparitu podielov v rozsahu 100%. Vo svojom odvolaní sa žalovaný vyjadruje k finančným prostriedkom, ktoré počas manželstva mu požičali jeho rodičia, avšak tieto neboli predmetom BSM. Odvolací súd sa plne stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, keď konštatoval, že žalobkyňa mala mať vedomosť o zmluve o spotrebnom úvere zo dňa 17.12.2008 uzavretej medzi VÚB a.s. ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom, ktorého predmet bol úver vo výške 10 000 Sk. V tomto smere neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala, že by na zakúpenie motorového vozidla, na ktoré boli finančné prostriedky použité disponovali ako manželia úsporami navyše, keď za situácie, že už bola viac ako rok na rodičovskej dovolenke. Čo sa týka namietanej hodnoty pozemku pod garážou vo výške 570 eur, v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na vyjadrenie právnej zástupkyne žalobkyne na pojednávaní, keď uviedla, že nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, z čoho možno vyvodíť, že súhlasila s hodnotou pozemku pod garážou vo výške 570 eur. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Potvrdil rozsudok i v časti o trovách konania, keďže aj v tejto časti je rozhodnutie správne. Námietky žalovaného, že v podstate bol vo väčšej miere v konaní úspešný, pretože predmetom sporu bola aj náhrada polovice nákladov vynaložených na byt po zániku BSM, s ktorými dôvodmi sa odvolací súd nestotožnil, a preto je na mieste, aby každá zo strán v konaní o vyporiadaní BSM znášala svoje trovy.

2.2. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a keďže ani jedna zo strán sporu v odvolacom konaní nebola plne úspešná, odvolací súd rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti jeho výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku III., že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo a v časti jeho výroku, ktorým odvolací súd rozhodol o tom, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP.

3.1. Dovolateľ je názoru, že v časti rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania sú rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené, čo predstavuje porušenie práva na spravodlivý proces. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v časti nároku na náhradu trov konania sú nesprávne a nespĺňajú ani zákonné kvalitatívne požiadavky, keďže v podstate neobsahuje uvedenie a posúdenie konkrétnych skutočností a dôvodov, na základe ktorých má byť rozhodnutie v časti nároku na náhradu trov konania založené. Rozhodnutie súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania potvrdené aj odvolacím súdom je absolútne neodôvodnené. Z jednej vety odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a z jednej vety odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, (pretože to je rozsah, ktorý súdy venovali odôvodneniu rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania) vôbec nie je zrejmé, na základe akých konkrétnych skutočností vzťahujúcich sa k tomuto konkrétnemu prípadu, má byť založené rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania. Obe tieto vety sú len všeobecnými konštatovaniami, a takto všeobecne znejúce mohli byť použité v akomkoľvek súdnom spore. Avšak v žiadnom súdnom spore nestačí a nemôže byť za dostačujúce odôvodnenie považované len použitie obdobného všeobecného konštatovania o údajnom čiastočnom úspechu oboch strán sporu. Žalovaný má za to, že v konaní vo vzťahu k žalobkyni úspech vo veci mal. Predmetom konania je vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom konanie bolo začaté na základe návrhu žalobkyne. Aj v konaní o vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov pri riešení otázky náhrady trov konania musí ísť o posúdenie miery procesného úspechu alebo neúspechu vo veci v závislosti od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu, resp. k tomu, čo každá zo sporových strán v konaní požadovala a akého rozhodnutia súdu sa domáhala. Pritom sa zároveň má prihliadať na to ako sa riešila otázka rozsahu a hodnoty bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ako aj otázka vzájomného finančného vyrovnaní. V danom prípade otázky rozsahu a hodnoty bezpodielového

spoluvlastníctva manželov, ako aj spôsobu jeho vysporiadania, vrátane vzájomného finančného vyrovnania, boli v konaní riešené presne tak, ako toto navrhoval žalovaný. V plnom súlade so stanoviskom žalovaného v konaní bola súdom určená masa BSM, jednotlivé položky masy BSM a ich hodnota, prikázanie jednotlivých položiek masy BSM do výlučného vlastníctva žalovaného, ako aj otázka vzájomného finančného vyrovnania. V otázkach, v ktorých mali sporové strany rozdielne návrhy na rozhodnutie súdu, súd rozhodol v prospech žalovaného a v neprospech žalobkyne. Podstatným a hlavným predmetom sporu je zaplatenie finančnej náhrady za byt, ktorý bol zahrnutý do masy BSM. Ide o najvýznamnejšiu otázku sporu, od riešenia ktorej sa odvíjajú dve možnosti diametrálne odlišného výsledku sporu. Je zrejším faktom, že v konaní vo veci samej mal žalovaný výrazne prevažujúci úspech či už z hľadiska rozsahu sporných otázok vyriešených v jeho prospech, ako aj z hľadiska finančného vyjadrenia týchto sporných otázok. Pomer úspechu a neúspechu nebol vo veci samej na oboch stranách sporu rovnaký, či vyrovnaný (len v takom prípade by bolo možné pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania použiť ustanovenie § 255 ods. 2 CSP). V tomto prípade bol vo veci samej úspešný žalovaný; jeho úspech bol výrazne väčšinový a neúspech len nepatrný.

3.2. Žalovaný navrhuje, aby dovolací súd buď napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil v napadnutých častiach nasledovne: „Súd mení rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 6Co/3/2021-798 zo dňa 15.12.2021 tak, že mení rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn. 19C/186/2011-733 zo dňa 16.09.2020 v časti jeho výroku III. nasledovne: Žalovaný má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.“; alebo aby dovolací súd v napadnutých častiach rozsudok odvolacieho súdu zrušil, zároveň aby dovolací súd zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku III., že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3.3. Dovolateľ vo svojom doplnení dovolania uviedol, že z celkového pohľadu na predmet sporu a na postoj sporových strán, ako aj z pohľadu na jednotlivé sporné otázky v konaní riešené, je jednoznačné, že v konaní vo veci samej mal žalovaný absolútne výrazne prevažujúci úspech (blížiaci sa k 100%). Je to tak z hľadiska rozsahu sporných otázok vyriešených v konaní v jeho prospech, ako aj z hľadiska finančného vyjadrenia týchto sporných otázok. Pomer úspechu a neúspechu vo veci samej na oboch stranách sporu rozhodne nemožno označiť ako vyrovnaný (len v takom prípade by bolo možné pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania použiť ustanovenie § 255 ods. 2 CSP). V tomto prípade bol vo veci samej úspešný žalovaný; jeho úspech bol dominantný a neúspech len zanedbateľný.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalovaný podal dovolanie proti tej časti potvrdzujúceho výroku rozsudku odvolacieho súdu, v ktorej odvolací súd ako vecne správny potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách prvoinštančného konania. Žalobkyňa poukazuje na Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28.02.2018, sp. zn. 6Cdo/160/2017 - R 73/2018, v ktorom najvyšší súd vyslovil právny názor, že uznesenie odvolacieho súdu o náhrade trov konania nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí v súlade s ustanovením § 420 CSP, aj keď odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol samostatným uznesením vydaným po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej a z tohoto dôvodu dovolanie odmietol podľa ust. § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky, nastolené stranu konania bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu medzi uvedenými stranami sporu. Žalobkyňa navrhuje, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol podľa ust. § 447 písm. c) CSP. Žalobkyňa si uplatňuje právo na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

5. Dovolateľ vo svojom vyjadrení uviedol, že právny názor o neprípustnosti dovolania proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania je nesprávny, čo potvrdzuje aktuálna judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 275/2018, sp. zn. I. ÚS 387/2019, ktorou bol právny názor vyslovený Najvyšším súdom SR v uznesení sp. zn. 6Cdo/160/2017 prekonaný. Na základe vyššie uvedeného má dovolateľ za to, že dovolanie je prípustné a zároveň aj dôvodné.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom

(§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ namieta pochybenie odvolacieho súdu pri odôvodnení rozsudku v časti o náhrade trov konania, ktorý je nedostatočne odôvodnený, teda zmätočnosť vadu podľa § 420 písm. f) CSP a porušenie jeho práva na spravodlivý proces.

9. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval dovolací súd vo viacerých rozhodnutiach (8Cdo/266/2019, 8Cdo/111/2019, 4Cdo/70/2020, 4Cdo/155/2020, 4Cdo/69/2022, 2Cdo/89/2020).

10. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

14. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu

základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu".

14.1. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

14.2. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESHP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

17. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie v časti o náhrade trov konania odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd sa v odôvodnení stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, toto rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie. Oba súdy nižšej inštancie v odôvodneniach svojich rozhodnutí relevantným spôsobom popísali

obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali, a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Súd prvej inštancie dôvodil v bode 70. svojho rozsudku, že „...O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 2 CSP, a pretože mali obe strany iba čiastočný úspech, rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania práv...“. Na námietku žalovaného v odvolaní, že čo sa týka otázok rozsahu a hodnoty bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ako aj spôsobu jeho vysporiadania, vrátane vzájomného finančného vyrovnania boli v konaní riešené tak ako navrhol on, a preto aj v tomto konaní musí nieť strana, v neprospech ktorej bolo o sporných otázkach rozhodnuté zodpovednosť za výsledok, ktorá sa prejaví v uložení povinnosti náhrady trov konania, odvolací súd uviedol, že i v časti o trovách konania je rozhodnutie súdu prvej inštancie správne, a preto ho potvrdil. Námietky žalovaného, že v podstate bol vo väčšej miere v konaní úspešný, pretože predmetom sporu bola aj náhrada polovice nákladov vynaložených na byt po zániku BSM, s ktorými dôvodmi sa odvolací súd nestotožnil, a preto je na mieste, aby každá zo strán v konaní o vyporiadanie BSM znášala svoje trovy.

17.1. Dovolací súd zároveň v súvislosti s uplatnením tejto dovolacej námietky dáva do pozornosti aj stanovisko NS ČR Rc 42/1972, ktoré vyslovuje názor, že rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania v spore o vyporiadanie BSM je špecifické v tom, že toto rozhodnutie je v záujme oboch strán sporu, ide o konanie tzv. iudicium duplex, tzn. že žalobu môžu podať obe strany, pričom súd nie je viazaný žalobou. Vzhľadom na túto povahu konania teda nejde o klasické sporové konanie, v ktorom jedna zo strán vyhrá a druhá naopak prehrá a rovnako ani jedna zo strán nemôže byť sankcionovaná za podanie takejto žaloby. Účastníci konania môžu súdu uviesť svoj návrh ako vyporiadať bezpodielové spoluvlastníctvo, avšak konečné rozhodnutie je na konajúcom súde, ktorý rozhoduje na základe vlastnej úvahy (pozri aj rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo/8/2008).

18. V reakcii na dovolacie argumenty žalovaného dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalovaný preto neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky dovolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

19. Pokiaľ žalovaný odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci v otázke aplikácie ustanovenia § 255 CSP <., dovolací súd uvádza, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS X.). Dovolací súd ďalej poznamenáva, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. , 2Cdo/97/2010 , 3Cdo/53/2011 , 4Cdo/68/2011 , 5Cdo/44/2011 <., 6Cdo/41/2011 <.>,7Cdo/26/2010 <. a 8ECdo/170/2014

20. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

21. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je

prípustné.

22. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.